

Behandling: Men under de foreliggende Forhold vil man snarere kunne kalde dette et Fortrin. Det er vel sikkert, at den nuværende Rigsdag synger paa sit aller-sidste Vers, staar parat til at gaa over Tærskelen for at blive afløst — begge Ting — af helt nye Forsamlinger, valgte paa et helt andet Grundlag. Men det maa findes saare rimeligt, at en saadan døende Repræsentation ikke i sin sidste Stund vil for lang Tid foreskrive og afstikke for den nye og kommende en Ordning, der i saa høj Grad berører Rigsdagens eget Liv og egne Forhold, som en Valglov gør det. Meget naturligt er det, at det bliver den nye, den i saa mange Henseender nye Rigsdag, Mændenes og Kvindernes Rigsdag, for hvilken Vejen lades aaben til en fri og grundig Overvejelse af det hele Valgspørgsmaal og derefter til at træffe den endelige, den faste Ordning. Og det er den store Fordel ved det foreliggende Forslag, at det foregriber intet, lader alle Muligheder være aabne for de Valgmaader, der overhovedet har været fremme eller kan tænkes at ville komme frem i Debatten. Her har Forslagets midlertidige Karakter sit store Fortrin. Det indfører Forholdstalsvalg i København, altsaa Forholdstalsvalg i en stor Kreds, og i nogle andre større Byer, giver derved Anledning til en virkelig Prøvelse af denne Valgmaade. Men det beholder ogsaa herinde de enkelte Folketingskredse og en særlig Repræsentant for hver Kreds. Vil i den kommende Tid den anden Repræsentation atter bort fra Forholdstalsvalget, kommer man let og hurtigt ind i det gamle igen. Og man vil da staa ganske frit overfor en Kredsomlægning hele Landet over for at gennemføre Kredse af omtrent samme Størrelse og dermed en stabil Ordning af Enmandskredssystemet. Og fører omvendt denne Prøve til, at man vil den anden Vej eller rettere den samme Vej, for hele Landet, Forholdstalsvalg i større Kredse, da ligger Vejen aaben, og Valgloven har ikke gjort det i saa Fald ganske unyttige og overflødige Arbejde med at omlægge, udstykke og sammenflikke de nu bestaaende Folketingskredse. Skulde saa en ny Rigsdag mene, at Regeringsforslaget alligevel bragte den bedste Ordning, da har man her Forslagets 120 Enmandskredse, og de 20 Suppleringsmandater kan da føjes til. Forslaget foregriber saaledes intet i nogen Retning, lader alle Muligheder staa aabne for fremtidig Overvejelse af Valgmaader og for den kommende Repræsentations

Beslutning: Det foregriber intet, men det medfører dog det nye, at det lader Forholdstalsvalget faa Foden indenfor Døren, gør en Begyndelse med dette System og gør Begyndelsen der, hvor det er muligt, i de Byer, hvor der vælges mere end en Folketingsmand.

Maa jeg i Forbigaaende nævne, at en Ordning som den her foreslaaede ikke er helt ny, men før har været fremme i dette Ting. Det er nu godt 10 Aar siden, at der blev fremsat i dette Ting et Forslag om Indførelse af Forholdstalsvalg ved Valgmandsvalgene til Landstinget. Vedkommende Minister, der fremsatte det, søgte ved dette at give Adgang for Forholdstalsvalg ved Rigsdagsvalgene i hele den Udstrækning, som Grundloven tillod. Forslaget gik ud paa, at Valgmandsvalgene, de almindelige Vælgeres og de højstbeskattedes, skulde foretages ved Forholdstalsvalg i København og i de Købstæder, der vælger mere end en Valgmand af hver Valgklasse, medens man paa Landet, hvor Grundloven foreskriver en valgt i hver Kommune, selvfølgelig maatte blive ved Enmandskredsen, altsaa ganske det samme Princip, som vi foreslaar her. Der kom ingen Betænkning fra Udvalget, og man kan derfor kun se hen til den Modtagelse, dette Forslag fik ved første Behandling. Hos de frikonservatives Ordfører fik det den velvilligste Modtagelse. Højres Ordfører mødte det, som man kunde vide, med Betænkelighed, og hans Betænkeligheder gik ud paa, at det var Folketiget, hvortil det særlig gjaldt at faa Forholdstalsvalg, og da dette ikke kunde ske uden ved en Grundlovsforandring, ikke ved en særlig Lov, saa burde man, naar man fandt Forholdstalsvalget rigtigst, gøre det nødvendige Skridt over hele Linien, altsaa gaa til en Grundlovsforandring og ikke gøre smaa Skridt. Ordføreren udtalte, at da vi nu lever under Lovregler, der kan udelukke Minoriteter fra at blive repræsenteret, er det et Spørgsmaal, om det saa er rigtigst at sige: Nu afhjælper vi foreløbig Manglerne for nogles Vedkommende, som vi derved giver en privilegeret Ret fremfor alle andre. Og videre fremme nævner Ordføreren igen sine Tvivl overfor saaledes at indføre Privilegier. Den Gang blev kun dette om Privilegier og privilegeret Ret nævnt, der lød absolut ikke den Gang som nu noget om Umuligheden, Urimeligheden, Uforsvarligheden af at have forskellige Valgsystemer: Forholdstalsvalg i København og Enmandskredse paa Landet, alt det, som i den sidste Tid